

Minister Klimatu i Środowiska

DGO-SGO.0500.6.2026.KD
4304710.17753128.14473970
Warszawa, 24-05-2026

Dotyczy: odpowiedzi na zapytanie posłanki Marty Stożek (znak: K10ZAP3323)

Temat: działania resortu dotyczące składowiska w Ryczołku oraz systemu finansowania i likwidacji nielegalnych składowisk odpadów niebezpiecznych

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do zapytania posłanki Marty Stożek z dnia 30 marca 2026 r., znak K10AP3323, w sprawie działań resortu dotyczących składowiska w Ryczołku oraz systemu finansowania i likwidacji nielegalnych składowisk odpadów niebezpiecznych, przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

W odpowiedzi na pytania pierwsze i drugie uprzejmie informuję, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska (dalej: MKiŚ) pismem z dnia 27 czerwca 2022 r., znak DGO-SGO.055.19.2022.MM, w ramach odpowiedzi do Burmistrza Kałuszyna, panu Arkadiuszowi Czyżewskiemu, przekazało informacje w zakresie działań, jakie może podjąć, oraz o możliwości finansowania z powstałego w tym czasie programu priorytetowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: NFOŚiGW) „Usuwanie porzuconych odpadów”. Informacja o porzuconych odpadach została również w dniu 27 czerwca 2022 r., pismem znak DGO-SGO.052.1.2022.MM, przekazana przez MKiŚ do Głównego inspektoratu Ochrony Środowiska (dalej: GIOŚ) z prośbą o objęcie wskazanej lokalizacji nadzorem oraz rozważeniem podjęcia działań kontrolnych w ramach posiadanych kompetencji. Następnie w roku 2024 r. w związku z podjętymi pracami i planami dotyczącymi uruchomienia nowego źródła finansowania pismem z dnia 19 marca 2024 r., znak: DGO-SGO.055.36.2024.MM, Burmistrz Kałuszyna został poinformowany o wybraniu na potencjalnego beneficjenta w nowym programie pilotażowym. W ramach wskazanego pisma przekazana została informacja, że wskazana możliwość dofinansowania będzie możliwa jedynie w przypadku wydania przez właściwy organ administracji decyzji administracyjnej na podstawie art. 26a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹. Niemniej wskazany program nie doszedł do skutku, o czym Burmistrz Kałuszyna został poinformowany pismem z dnia 28 grudnia 2024 r., znak DGO-SGO.055.36.2024.MM. W ramach wskazanego pisma została również przekazana informacja o rezultacie prac legislacyjnych w 2024 r., mających na celu stworzenie możliwości (wprowadzenie podstawy prawnej – art. 226b ustawy o odpadach) dla przekazywania organom administracji środków z rezerwy celowej budżetu państwa na usunięcie nielegalnie nagromadzonych odpadów na podstawie art. 26a ustawy o odpadach. Ich rezultatem jest uchwalona w dniu 21 listopada 2024 r. ustawa o zmianie ustawy o odpadach oraz ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw². Wprowadzony przepis art. 226b ustawy o odpadach ma charakter epizodyczny i obowiązuje wyłącznie w latach 2025 – 2027. Następnie, pismem z dnia 8 stycznia 2026 r. Powiat Miński przekazał do NFOŚiGW Uchwałę Nr XVII/179/26 Rady Powiatu Mińskiego z dnia 5 stycznia 2026 r. w sprawie wsparcia działań Burmistrza

¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 1587, ze zm.

² Dz.U. 2024 poz. 1834

Kałuszyna dotyczących pozyskania 100% dotacji rządowej na likwidację nielegalnego składowiska odpadów niebezpiecznych w Ryczołku gm. Kałuszyn. NFOŚiGW udzielił odpowiedzi pismem z dnia 2 lutego 2026 r., w którym poinformował Powiat Miński, że Narodowy Fundusz, na wniosek Ministerstwa Klimatu i Środowiska, zabezpieczył środki w wysokości 500 mln zł na finansowanie usuwania nielegalnie składowanych odpadów niebezpiecznych, w ramach programu „Usuwanie nielegalnie nagromadzonych odpadów” w ramach naborów niekonkurencyjnych dla przedsięwzięć wskazanych przez Ministra Klimatu i Środowiska, które nie mogą być sfinansowane w ramach środków z rezerwy celowej budżetu państwa.

Odpowiadając na pytania nr 3 i 8 w ramach naboru do środków z rezerwy celowej budżetu państwa na 2025 r. wojewodowie w terminie do 20 stycznia 2025 r.³ zebrali od właściwych organów administracji fiszki przedstawiające informacje o miejscach nielegalnego nagromadzenia odpadów, do których są właściwi do podejmowania działań. Fiszki zawierały również informacje wskazujące na dyspozycyjność organu do podjęcia się usunięcia odpadów we wskazanym roku. Po upływie terminu składania fiszek wojewodowie wstępnie zweryfikowali je pod względem:

1. formalno-rachunkowym, tj. nie były brane pod uwagę lokalizacje, gdzie potrzebne środki finansowe z rezerwy celowej na usunięcie odpadów (lub jego etapu) w 2025 r. przekraczają rocznie kwotę 50 mln zł (dot. realizacji całego przedsięwzięcia lub jego etapu) oraz gdzie nie wykazano co najmniej 1 % wkładu własnego, oraz
2. podstawowych kryteriów, koniecznych do spełnienia:
 - 1) została wydana decyzja na podstawie art. 26a ustawy o odpadach i stała się ostateczna najpóźniej dzień przed złożeniem fiszki,
 - 2) fiszka została wypełniona prawidłowo – tzn. wskazano precyzyjnie wszystkie wymagane informacje w fiszce (np. ilość odpadów musi być określona w Mg, potencjalny beneficjent musi wypełnić wszystkie miejsca w fiszce),
 - 3) w danym miejscu zdeponowano odpady niebezpieczne (rezerwa celowa będzie przeznaczona na likwidację odpadów niebezpiecznych),
 - 4) termin zakończenia realizacji przedsięwzięcia lub jego etapu nie przekracza daty 30 listopada 2025 r.

Pozytywnie zweryfikowane fiszki przekazano do MKiŚ, które sporządziło ranking lokalizacji na podstawie oceny merytorycznej wojewodów i WIOŚ, z uwzględnieniem m.in. bliskości infrastruktury krytycznej oraz punktacji WIOŚ. Lokalizacje znajdujące się w rankingu zostały uporządkowane względem przyznanej punktacji, we wskazanej kolejności:

- 1) infrastruktura krytyczna w pobliżu lokalizacji,
- 2) ilość punktów pod względem osiągniętych pkt WIOŚ (fiszka CZĘŚĆ B – do wypełnienia przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska),
- 3) punktacja za 3 i 4 kryterium WIOŚ z fiszki (CZĘŚĆ B – do wypełnienia przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska),
- 4) punktacja za 6 kryterium WIOŚ z fiszki (CZĘŚĆ B – do wypełnienia przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska),

³ W ramach naboru do środków z rezerwy celowej budżetu państwa na 2026 r. fiszki były zbierane do 12 grudnia 2025 r. Pozostałe etapy w ramach naboru do środków z rezerwy celowej budżetu państwa na 2026 r. były realizowane w sposób analogiczny.

5) punktacja za 7 i 8 kryterium WIOŚ z fiszki (CZĘŚĆ B – do wypełnienia przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska),

6) pozostała infrastruktura (punktacja z fiszki CZĘŚĆ C – do wypełnienia przez wojewodę).

Ze względu na ograniczoną pulę środków, wyłącznie część lokalizacji znajdujących się w rankingu miała możliwość uzyskać środki z rezerwy celowej budżetu państwa. W związku z tym, pod uwagę brane były lokalizacje znajdujące się na najwyższych miejscach w rankingu. Po wytypowaniu przez MKiŚ wskazanych lokalizacji właściwe organy odpowiedzialne za realizację procedur polegających na usuwaniu odpadów zostały za pośrednictwem wojewodów poinformowane o możliwości złożenia wniosków do Ministra Finansów o uruchomienie środków z rezerwy celowej budżetu państwa. Wnioski te były składane w systemie TREZOR za pośrednictwem wojewodów, a następnie współakceptowane przez MKiŚ. Po wydaniu właściwych decyzji budżetowych przez Ministra Finansów, wojewodowie zawierali umowy z beneficjentami i następowało przekazanie środków. Umożliwiało to beneficjentom przeprowadzenie procedur przetargowych, a następnie wyłonienie wykonawców, podpisanie z nimi umów i rozpoczęcie usuwania nielegalnie nagromadzonych odpadów.

Rola MKiŚ w całym procesie polega jedynie na koordynacji w skali kraju opisanego wyżej procesu dającego możliwość uzyskania przez terenowe organy administracji (głównie jst) dofinansowania.

Natomiast, dla pozostałych pozytywnie zweryfikowanych lokalizacji z rankingu, które nie uzyskały środków z rezerwy celowej budżetu państwa na 2025 r. zostały przewidziane środki w wysokości ok. 100 mln zł w ramach programu priorytetowego NFOŚiGW pn. „Usuwanie nielegalnie nagromadzonych odpadów”. Program ten dedykowany jest dla lokalizacji nielegalnego nagromadzenia odpadów, które zostały wskazane przez ministra właściwego do spraw klimatu i są one bezpośrednio powiązane z przeprowadzonym naborem do środków z rezerwy celowej budżetu państwa. Tym samym, w ramach programu NFOŚiGW konieczne jest spełnienie wymagań przewidzianych w ramach naboru do środków z rezerwy celowej, a także należy przygotować dokumentację przewidzianą w ramach programu NFOŚiGW. Lista wymaganych załączników do wniosku o dofinansowanie w ramach programu NFOŚiGW znajduje się w załączeniu do przedmiotowego pisma oraz znajduje się na stronie <https://www.gov.pl/web/nfosigw/usuwanie-nielegalnie-nagromadzonych-odpadow>.

Wydatkowanie środków z rezerwy celowej oraz NFOŚiGW w latach 2026-2027 jest lub będzie przeprowadzane w sposób analogiczny z niewielkimi zmianami.

Należy tu wskazać, że w ramach zbierania fiszek do uruchomienia środków z rezerwy celowej w latach 2025 i 2026 na realizację zadań związanych z usuwaniem odpadów, MKiŚ nie otrzymało od Wojewody Mazowieckiego żadnej dokumentacji dotyczącej lokalizacji mogących wziąć udział w naborze. W ramach przeprowadzonego naboru, przez wojewodę przekazane zostały wyłącznie dokumenty dotyczące lokalizacji, które nie spełniły wymagań formalnych. Jedną z takich lokalizacji była miejscowość Ryczołek, położona w gminie Kałuszyn. W piśmie Wojewody Mazowieckiego z dnia 7 lutego 2025 r. (znak: WBZK-I.7015.1.20.2024) oraz piśmie Wicewojewody Mazowieckiego z dnia 9 stycznia 2026 r. (znak: WBZK-I.7015.16.2025), zostało wskazane, że dla przedmiotowej lokalizacji nie została wydana decyzja w trybie art. 26a ustawy o odpadach, co oznacza niespełnienie jednego z podstawowych kryteriów koniecznych do spełnienia.

Natomiast odnosząc się do środków z NFOŚiGW aby możliwe było objęcie finansowaniem lokalizacji w Ryczołku w ramach programu „Usuwanie nielegalnie nagromadzonych odpadów” musiałby przede wszystkim zostać spełnione dwa podstawowe warunki, tj.:

- przedsięwzięcie musi być realizowane na podstawie decyzji wydanej w oparciu o art. 26a ustawy o odpadach,
- lokalizacja musi zostać wskazana przez Ministra Klimatu i Środowiska.

W praktyce środki NFOSiGW są przeznaczane na usuwanie odpadów z lokalizacji o najwyższym zagrożeniu (wyrażonej w punktach przez WIOŚ i wojewodów ocenie), dla których zabrakło środków z rezerwy celowej budżetu państwa. Biorąc powyższe pod uwagę, wskazana lokalizacja nie znalazła się na żadnej z list rankingowych pozytywnie zweryfikowanych lokalizacji w ramach rezerwy celowej i nie była również brana pod uwagę w przypadku programu priorytetowego NFOŚiGW.

Odnosząc się do pytania nr 4 MKiŚ nie prowadziło z gminą Kałuszyn rozmów dotyczących innych źródeł, bądź mechanizmów finansowania usuwania odpadów znajdujących się w lokalizacji w gminie Kałuszyn w miejscowości Ryczołek poza wskazanymi wyżej. Wynika to z faktu, że Minister Klimatu i Środowiska nie posiada środków prawnych lub finansowych, których mógłby użyć celem usunięcia odpadów. Minister Klimatu i Środowiska jedynie merytorycznie koordynuje lub współuczestniczy w procesie dystrybucji środków finansowych w ramach mechanizmów opisanych wyżej.

W odpowiedzi na pytanie nr 5 i 6 należy wskazać, że organy Inspekcji Ochrony Środowiska nie mają obowiązku prowadzenia oficjalnej inwentaryzacji miejsc nielegalnego nagromadzenia odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych. Pomimo powyższego, GIOŚ gromadzi informacje na ten temat z poziomu wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska (dalej: WIOŚ). W GIOŚ na podstawie informacji uzyskanych od WIOŚ, zostało opracowane zestawienie miejsc nielegalnego nagromadzenia odpadów znajdujących się na terenie kraju, które mogą stanowić szczególne zagrożenie. Zestawienie to zawiera listę 311 lokalizacji (według stanu na dzień 6 lutego 2024 r.). Dokument ten podlega jednak ochronie na podstawie art. 8 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych⁴, bowiem stanowi on integralną część zbioru dokumentów, którym nadano klauzulę „zastrzeżone” w rozumieniu art. 5 ust. 4 ww. ustawy. Przestanką formalnoprawną, na której oparto się nadając na wspomniany zbiór dokumentów klauzulę tajności „zastrzeżone”, była ocena treści zawartych tam informacji (informacjom nadaje się klauzulę „zastrzeżone”, jeżeli nie nadano im wyższej klauzuli tajności, a ich nieuprawnione ujawnienie może mieć szkodliwy wpływ na wykonywanie przez organy władzy publicznej zadań w zakresie m.in. bezpieczeństwa publicznego). Mając na uwadze powyższe, opracowane zestawienie, a także zawarte w nim dane, w tym m.in. na temat ilości odpadów niebezpiecznych znajdujących się w zidentyfikowanych przez organy IOŚ lokalizacji, nie podlegają udostępnieniu. Jednocześnie należy podkreślić, że wskazane zestawienie obejmuje wyłącznie miejsca uznane przez WIOŚ za potencjalnie szczególnie niebezpieczne. Nie stanowi ono pełnego wykazu wszystkich zidentyfikowanych przypadków nielegalnego nagromadzenia odpadów. W związku z tym brak jest podstaw do określenia łącznej szacowanej masy odpadów we wszystkich takich lokalizacjach w skali kraju.

Należy również wspomnieć, że obecnie GIOŚ jest na etapie tworzenia aktualizacji danych dotyczących miejsc nielegalnego nagromadzenia odpadów. Wskazany proces jest realizowany przez właściwe dla danych miejsc WIOŚie, którego zakończenie planowane jest do dnia 30 października 2026 r.

Odnosząc się do tematu odpadów nagromadzonych w miejscowości Ryczołek (teren działek nr ew. 206, 83/2), jak wynika z informacji Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska od momentu ich ujawnienia w lutym 2022 r. do dnia 23 kwietnia 2026 r. nie zostały one usunięte. W tej lokalizacji znajduje się 6500 pojemników typu „mauzer”,

⁴ Dz.U. z 2025 r. poz. 1209, ze zm.

beczek metalowych oraz plastikowych, duża ilość hoboków (5L,10L,20L) oraz wiaderka po substancjach chemicznych.

W nawiązaniu do pytania nr 7 informuję, że w latach 2015 – 2025, NFOŚiGW przeznaczył następujące środki na usuwanie nielegalnie składowanych odpadów niebezpiecznych:

Program priorytetowy „Ochrona powierzchni ziemi” (od 2019 r. zawieranie nowych zobowiązań na przedsięwzięcia dotyczące usuwania nielegalnie składowanych odpadów odbywało się w ramach programu "Usuwanie porzuconych odpadów"):

- 2015 r. - 0 zł
- 2016 r. - 287 280,00 zł
- 2017 r. - 15 120,00 zł
- 2018 r. - 0 zł
- 2019 r. - 0 zł
- 2020 r. - 1 708 807,00 zł
- 2021 r. - 61 089 646,40 zł
- 2022 r. - 5 863 297,74 zł

Program priorytetowy „Usuwanie porzuconych odpadów” (program obowiązujący w latach 2019-2027; wygaszany od roku 2025, zastąpiony programem „Usuwanie nielegalnie nagromadzonych odpadów”)

- 2019 r. - 729 941,97 zł
- 2020 r. - 12 352 342,06 zł
- 2021 r. - 105 418 216,82 zł
- 2022 r. - 33 745 028,32 zł
- 2023 r. - 13 868 911,19 zł
- 2024 r. - 34 721 114,68 zł
- 2025 r. - 3 625 341,76 zł
- 2026 r. - 1 446 226,00 zł (wypłata) + 20 294 956,99 zł (planowane do wypłaty).

W roku 2025 wsparcie uzyskały 4 samorządy (w ramach programu „Usuwanie porzuconych odpadów”) na łączną kwotę dofinansowania 7 116 754,00 zł.

W roku 2026 wsparcie uzyskał:

- 1 samorząd (w ramach programu „Usuwanie porzuconych odpadów”) na kwotę 1 660 824,00 zł, oraz
- 13 samorządów (w ramach programu „Usuwanie nielegalnie nagromadzonych odpadów”) na łączną kwotę 93 072 042,45 zł (w tym jeden samorząd otrzymał wsparcie na usunięcie odpadów z dwóch lokalizacji, w ramach dwóch oddzielnych umów).

Odnosnie środków z rezerwy celowej w ustawie budżetowej na 2025 r. zostały zabezpieczone środki w wysokości 200 mln zł na usuwanie nielegalnie nagromadzonych odpadów. W ramach przeprowadzonego naboru o środki finansowe z rezerwy celowej budżetu państwa wojewodowie zgłosili lokalizacje, z których 23 spełniały wymagania formalne i zostały ujęte w ostatecznym rankingu. Ostatecznie, w 2025 r. odpady zostały usunięte w całości z **7 lokalizacji, w 3 lokalizacjach**, dla których proces usuwania odpadów został podzielony na kilka lat, usunięta została zaplanowana część odpadów, w **1 lokalizacji** nie udało się usunąć odpadów ze względu na niedoszacowanie kosztów realizacji zadania. Ostatecznie z rezerwy celowej budżetu państwa wydatkowano 150 782 114,59 zł.

Analogicznie w ustawie budżetowej na 2026 r. zostały zabezpieczone środki w wysokości 200 mln zł na usuwanie nielegalnie nagromadzonych odpadów. W ramach naboru o środki

finansowe z rezerwy celowej budżetu państwa w ostatecznym rankingu zostało uwzględnionych 40⁵ lokalizacji zgłoszonych przez wojewodów. W 2026 r. w 3 lokalizacjach wytypowanych w ramach naboru przeprowadzonego w 2025 r. usuwanie odpadów będzie kontynuowane. Skutkiem tego do dyspozycji z rezerwy celowej budżetu państwa do rozdysponowania w 2026 r. z 200 mln pozostało około 105 mln zł. Ze względu na ww. ograniczenia, wyłącznie 8 lokalizacji ma możliwość ubiegania się o środki z rezerwy celowej w roku bieżącym (obecnie trwa etap wydawania przez Ministra Finansów decyzji o przekazaniu środków oraz o zapewnieniu finansowania).

Odnosząc się do pytania nr 9 informuję, że brak jest podstawy prawnej do utworzenia i prowadzenia takiego rejestru przez Ministra Klimatu i Środowiska. Natomiast proces wydatkowania, w tym zaawansowania prac w poszczególnych lokalizacjach ze środków z rezerwy celowej budżetu państwa oraz ze środków będących w dyspozycji NFOŚiGW jest monitorowany przez Ministra Klimatu i Środowiska.

W nawiązaniu do pytania nr 10 informuję, że miejsca nielegalnego nagromadzenia odpadów, które mogą stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, pozostają pod stałym nadzorem Inspekcji Ochrony Środowiska (dalej: IOŚ). W zakresie działań nadzorczych podejmowanych wobec tych miejsc należy wskazać, że zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska⁶ działalnością IOŚ na obszarze województwa kieruje właściwy miejscowo wojewódzki inspektor ochrony środowiska. Realizuje on zadania określone w ustawie, w tym w szczególności prowadzi kontrole podmiotów korzystających ze środowiska. W konsekwencji działania wobec miejsc nielegalnego nagromadzenia odpadów na bieżąco podejmowane są przez właściwych miejscowo wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska. W celu monitorowania takich miejsc prowadzone są w szczególności kontrole interwencyjne oraz czynności określone w art. 10b ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Obejmują one m.in. rozpoznanie zagrożeń, dokumentowanie nieprawidłowości oraz podejmowanie działań zmierzających do ich usunięcia, w tym wydawanie stosownych zaleceń pokontrolnych i inicjowanie postępowań administracyjnych. W odniesieniu do wykrywania tzw. podmiotów-słupów należy wskazać, że IOŚ nie posiada ustawowych kompetencji w tym zakresie. Zadania te pozostają we właściwości innych organów, w szczególności organów ścigania oraz administracji skarbowej.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM

⁵ Ze względu na wykreślenie z listy części lokalizacji z przyczyn formalnych, bądź ze względu na uzyskanie środków z innych źródeł, obecna lista obejmuje 31 lokalizacji

⁶ Dz.U. z 2024 r. poz. 425, ze zm.